

© Радченко Ю. А., Радченко А. А., Міненко О. В.

УДК 796. 2. 071. 5

Радченко Ю. А., Радченко А. А., Міненко О. В.

СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ ЗМАГАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З РУКОПАШНОГО БОЮ

Чорноморський державний університет ім. П. Могили, м. Миколаїв

В роботі досліджено змагальну діяльність спортсменів з рукопашного бою на Всеукраїнських змаганнях. Виявлені основні тенденції змагальної діяльності, вивчені часові, якісні та кількісні характеристики. Отримана інформація, за визначених умов, може бути основою для корегування процесу підготовки. Проведений аналіз виступу кваліфікованих спортсменів з рукопашного бою на змаганнях засвідчує, що сучасний рукопашний бій є динамічним видом спорту з широким арсеналом застосування техніки боротьби та ударів.

Ключові слова: рукопашний бій, змагальна діяльність, техніко-тактичні дії.

Вступ. Сучасний рукопашний бій – один з самих складних видів спорту, який включає в себе технічний арсенал багатьох видів єдиноборств та вимагає від вчених і тренерів уваги та об'єктивного вивчення для пошуку і визначення особливостей і тенденцій його розвитку. Не знаючи цих особливостей та тенденцій неможливо ефективно управляти тренувальним процесом [2, 6].

Якщо тренер має відносно уявлення про найбільш важливі ознаки розвитку сучасного рукопашного бою, то він не зможе правильно визначити завдання підготовки та чітко сформулювати конкретні вимоги до тренувального процесу.

Ряд дослідників [1, 3, 4, 5] відмічали, що саме в змагальній діяльності укладена інформація, яка необхідна для прогнозування, корегування та управління процесом підготовки.

Отримана інформація за визначених умов може бути основою для корегування процесу підготовки, вибору засобів і методів їх реалізації.

Мета роботи – дослідити змагальну діяльність спортсменів з рукопашного бою на Всеукраїнських змаганнях протягом 2012-2015 років.

Завданням роботи є виявити основні тенденції змагальної діяльності, вивчити часові, кількісні та якісні характеристики техніко-тактичних дій, намітити можливі напрямки корекції тренувального процесу.

Матеріали і методи. У роботі використано теоретичний аналіз і узагальнення спеціальної науково-методичної літератури, педагогічні спостереження, бесіди, узагальнення передового досвіду фахівців. Для вивчення особливостей змагальної діяльності рукопашників застосовувався аналіз відео матеріалів Всеукраїнських змагань.

Аналіз проводився за наступними показниками: тривалість поєдинку в положенні в стійка і лежачи окремо, розподіл за часом, щільністю, кількістю, якістю та складом техніко-тактичних дій (ТТД).

Результати досліджень представлялися у вигляді матриці табличного процесора «Exel 2010» і оброблялись методами математичної статистики за допомогою пакету «Staistica 6».

Результати дослідження та їх обговорення. Для вивчення структури та змісту змагальної діяльності з рукопашного бою було проаналізовано 33 змагальних поєдинки на Всеукраїнських змаганнях, в яких спортсменами було виконано 917 ТТД.

В результаті дослідження частоти атакуючих дій – інтервалу атаки (середній час між усіма успішними та неуспішними атаками) та інтервалу успішної атаки (середній час між усіма успішними атаками), виявилось, що ці показники становлять 4,37 с. та 11,97 с відповідно.

Аналіз результативності виконання ТТД довів, що лише 37% (від загальної кількості ТТД) з них були оцінені суддями.

Дослідження часових характеристик змагальної діяльності з рукопашного бою показало, що переважну більшість часу поєдинку, а саме 70% спортсмени змагаються у положенні стійка і лише 30% часу в положенні лежачи (**рис. 1**).

Виявлено, що проводячи поєдинок у положенні стійка рукопашники виконують 93% ТТД (від загальної кількості всіх ТТД), причому 84% часу поєдинку спортсмени проводять застосовуючи ударну техніку і лише 16% техніку боротьби.

Аналіз виконання ударної техніки показав, що удари руками спортсмени застосовують у 73%, а удари ногами у 27%. Подальший аналіз ударів руками довів, що спортсмени для здобуття перемоги в більшості застосовують прямі та бокові удари руками (**табл. 1**).

У **табл. 2** представлені данні щодо розподілу ударів руками за зонами нанесення. Згідно яких, переважна більшість ударів направлені в голову суперника.

Рис. 1. Розподіл тривалості часу ведення поєдинку в положенні стійка і в положенні лежачи (%): 1 – положення стійка; 2 – положення лежачи (n = 100).

Таблиця 1

Склад та кількість виконаних ударів руками

Технічні дії	Кількість технічних дій	Відсоток від загальної кількості
Прямі удари	257	53
Бокові удари	212	43
Удари знизу	18	4
Разом	487	100

Таблиця 2

Розподіл ударів руками за зонами нанесення

Технічні дії	Кількість технічних дій	Відсоток від загальної кількості
Голова	428	88
Тулуб	59	12
Разом	487	100

Таблиця 3

Склад та кількість нанесених ударів ногами

Технічні дії	Кількість технічних дій	Відсоток від загальної кількості
Прямі удари	44	24
Бокові удари	132	73
З розворотом	3	3
Разом	182	100

Таблиця 4

Розподіл ударів ногами за зонами нанесення

Зона нанесення	Кількість технічних дій	Відсоток від загальної кількості
Голова	43	24
Тулуб	99	54
Ноги	40	22
Разом	182	100

Аналіз нанесення ударів ногами під час ведення змагальних поєдинків засвідчив, що в переважній більшості рукопашники застосовують бокові удари ногами (табл. 3).

Дослідження розподілу ударів ногами по зонах нанесення довело, що більшість ударів ногами було спрямовані у тулуб суперника (табл. 4).

Аналіз застосування техніки боротьби довів, що 73% ТТД пов'язані з виконанням прийомів у стійкі, а в положенні лежачи 27%.

В табл. 5 представлені результати складу та кількості ТТД боротьби у положенні стійка, згідно яких, найбільш популярними є різноманітні кидки захватом ніг.

Аналіз ведення боротьби в положенні лежачи довів, що найбільш частіше застосовуваними є утримання, результати представлені у табл. 6.

Список літератури

1. Коробейніков Г. В. Особливості технічної підготовленості борців греко-римського стилю високої кваліфікації / Г. В. Коробейніков, Ю. А. Радченко // Педагогіка, псих. та мед. -біологічні проблеми фіз. виховання і спорту. – 2009. – № 7 – С. 81–85.

Таблиця 5

Склад та кількість виконаних прийомів боротьби у положенні стійка

Технічні дії	Кількість технічних дій	Відсоток від загальної кількості
кидки захватом ніг	116	64
підсікання	10	5
кидки через стегно	7	4
кидки спину з колін	8	4
Ошибка! Ошибка связи.	7	4
підхвати	3	2
прогини	2	2
Інші прийоми	25	14
Разом	181	100

Таблиця 6

Склад та кількість виконаних прийомів боротьби у положенні лежачи

Технічні дії	Кількість технічних дій	Відсоток від загальної кількості
утримання	30	45
больові	25	37
задушливі	12	18
Разом	67	100

Висновки. Проведений аналіз виступу кваліфікованих спортсменів з рукопашного бою на змаганнях засвідчує, що сучасний рукопашний бій є динамічним видом спорту з широким арсеналом застосування техніки боротьби та ударів.

Перемогу в більшості досягають спортсмени універсали, які вміють швидко перебудуватися в ході поєдинку та вдало застосовувати як техніку ударів, так і техніку боротьби.

Переважну частину змагального поєдинку спортсмени проводять у положенні стійка і для здобуття перемоги в більшості застосовують прямі і бокові удари руками доповнюючи атаки боковими ударами ногами та різноманітними кидками захватом ніг. Застосування саме цих ТТД для здобуття перемоги зумовлено особливостями Правил змагань з рукопашного бою.

Перспективи подальших досліджень. Матеріали дослідження, думка ведучих фахівців, тренерів та експертів дозволяє казати про те, що найближчі роки підготовка кваліфікованих спортсменів рукопашників буде направлена на подальшу універсалізацію тактики, індивідуальність техніки, та на підвищення рівня загальної та спеціальної фізичної підготовленості.

2. Коробейніков Г. В. Сучасна змагальна діяльність у греко-римській боротьбі (на основі виступу збірної команди України на чемпіонаті Європи 2008) / Г. В. Коробейніков, Ю. А. Радченко // Теорія і методика фізичного виховання і спорту. – 2009. – № 2. – С. 56–58.
3. Латышев С. В. Определение некоторых количественных характеристик соревновательной деятельности борцов / С. В. Латышев, А. Ф. Бухов, В. С. Витовский, Е. В. Алешин // Материалы международной научно-практической конференции, посвященной XXVIII Олимпийским играм в Афинах 13-14 мая 2004 г. под ред. проф. Максименко Г. Н. – Луганск, 2004. – С. 32-35
4. Новиков А. А. Анализ соревновательной деятельности как фактор построения тренировочного процесса в единоборствах / А. А. Новиков, А. О. Акопян, А. Ш. Рамазанов // Проблемы моделирования соревновательной деятельности. – М., 1985. – С. 33-36.
5. Подливаев Б. А. Анализ соревновательной деятельности борцов вольного и греко-римского стиля на олимпийском турнире в Сиднее / Б. А. Подливаев // Теория и практика физической культуры. – 2001. – № 9. – С. 33–38.
6. Радченко Ю. А. Структура змагальної діяльності висококваліфікованих борців греко римського стилю / Ю. А. Радченко // 12-та наук. конф. [«Молода спортивна наука України»]: зб. наук. пр. з галузі фіз. культури та спорту; анотації, зміст та допоміжні індекси. – Львів: НФФ «Українські технології», 2008. – Т. 1. вип. 12. – С. 280–284.

УДК 796. 2. 071. 5

СТРУКТУРА И СОДЕРЖАНИЕ СОРЕВНОВАТЕЛЬНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПО РУКОПАШНОМУ БОЮ

Радченко Ю. А., Радченко А. А., Миненко А. В.

Резюме. В работе исследована соревновательная деятельность спортсменов по рукопашному бою на Всеукраинских соревнованиях. Выявлены основные тенденции соревновательной деятельности, изучены временные, качественные и количественные характеристики. Полученная информация, при определенных условиях, может быть основой для коррекции процесса подготовки. Проведенный анализ выступления квалифицированных спортсменов по рукопашному бою на соревнованиях показывает, что современный рукопашный бой является динамичным видом спорта с широким арсеналом применения техники борьбы и ударов.

Ключевые слова: рукопашный бой, соревновательная деятельность, технико-тактические действия.

UDC 796. 2. 071. 5

The Structure of the Competitive Activity from Hand-to-Hand Fight

Radchenko Yu. A., Radchenko A. A., Minenko O. V.

Abstract. The aim of the research work is to investigate competitive activity of sportsmen from hand-to-hand fight on All-Ukrainian completion during 2012-2015.

The main task of the research work is to determine main tendencies of competitive activity, study temporal, quantitative and qualitative peculiarities of technical and tactic actions, define possible trends of the correction of the coaching activities.

The materials and methods. Theoretical analysis, generalization of special literature, pedagogical observations, conversations, generalization of specialists' experience was used in this research paper. The analysis of video materials was used to study the peculiarities of competitive activity.

The analysis was done according to the next indices: the duration of the fight in the standing position and prone position, density, quantity, quality and the structure of technical and tactic actions.

Results and their discussion. 33 competitive fights were analyzed in order to analyze and study the structure of competitive activity from hand-to-hand fight. Technical and tactic actions were done by 917 sportsmen.

During the investigation frequency of offensive actions, the interval of the fight (average time between successful and unsuccessful fights) and interval of the successful fight (average time between all successful fights), determined that these indices were 4,37 sec. and 11,97 sec.

The analysis of technical and tactic actions proved only 37 % (from the total number of technical and tactic actions) were estimated by the referee.

The analysis of temporal peculiarities of competitive activity showed the majority of fights, especially 70 % sportsmen compete in the standing position and only 30 % in the prone position.

It has been determined the competition in the standing position sportsmen did 93 % of technical and tactic actions (from the general number of technical and tactic actions), so 84 % of time of fight sportsmen used impact equipment and only 16 % fight techniques.

The analysis of impact equipment showed sportsmen used in 73 % right-and-left hands, and in 27 % they kicked. Further analysis determined that sportsmen use straight blow and lateral blow (hook).

Conclusions. Realized analysis of qualified sportsmen from hand-to-hand fight defines, modern hand-to-hand fight is dynamic kind of sport with wide variety of fights and kicks techniques.

Advanced sportsmen get only the victory that can redevelop during the fight and also use successfully fights' and kicks' techniques.

Major part of the competitive fight sportsmen use the standing position and also straight blows and lateral blows (hooks) adding attacks with lateral blows and different throws. The use of these technical and tactic actions is determined by the peculiarities of the rules from hand-to-hand fight.

Keywords: hand-to-hand fight, competitive activity, technical and tactic actions.

Стаття надійшла 26.11.2015 р.

Рекомендована до друку на засіданні редакційної колегії після рецензування